

Роман Лисенко,

бакалавр кафедри
«Кієво-Могилянська школа врядування імені Андрія Мелешевича»,
Національний університет «Кієво-Могилянська академія»
roman.lysenko@ukma.edu.ua

Анастасія Прохоренко,

бакалавриня кафедри
«Кієво-Могилянська школа врядування імені Андрія Мелешевича»,
Національний університет «Кієво-Могилянська академія»
a.prokhorenko@ukma.edu.ua

Наталія Малиш,

наукова керівниця,
докторка наук з державного управління,
професорка, завідувачка кафедри
«Кієво-Могилянська школа врядування імені Андрія Мелешевича»,
Національний університет «Кієво-Могилянська академія»

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНСТИТУТУ МІСТ-ПОБРАТИМІВ: ВІД СИМВОЛІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ДО ІНСТРУМЕНТУ СТАЛОГО ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну у 2022 році спричинило глибокі зміни у системі міжнародних відносин, механізмах солідарності та практиках співпраці між державами і громадами. Однією з трансформацій стало переосмислення ролі інституту міст-побратимів, який до повномасштабного вторгнення виконував переважно символічні або культурно-комунікаційні функції.

Міста завжди брали участь у міжнародній діяльності, але на сьогодні ми можемо бачити зростання прямої глобальної

ролі міст (часто через такі мережі, як ICLEI, Eurocities тощо). Дослідження щодо кейсу України підкреслюють взаємодію між активізмом діаспори та міськими альянсами: тисячі ініціатив з надання допомоги, очолюваних діаспорою в Європі, працювали спільно з українськими місцевими громадами, а європейські муніципальні партнерства зміцнювали громадянську стійкість (Ukraine's Diaspora Is a Vital Part of Its Civilian Resistance | Internationale Politik Quarterly, 2025).

Київ

Київ, як столиця України, був на передовій мобілізації підтримки міст-побратимів. У квітні 2022 року мер Віталій Кличко підписав угоду про стратегічне партнерство з Гамбургом, в якій Гамбург чітко зобов'язався надати допомогу в післявоєнній відбудові Києва (KYIV CITY COUNCIL, 2022b). Пізніше того ж року Київ офіційно встановив побратимські відносини з Мадридом і Парижем, а у 2023 році підписав угоду з Брюсселем під час інвестиційного форуму в Києві (Київська міська рада, 2025). Ці статистичні дані підтверджують цей стрімкий ріст: на кінець 2023 року Київ мав понад 70 угод про побратимство, з яких 12 було укладено з лютого 2022 року. Це різке збільшення, особливо з містами Західної Європи та Північної Америки, свідчить про те, як міська дипломатія стала основою міжнародної стратегії Києва.

Практичні переваги від цих зв'язків були значними. Мюнхен на початку 2022 року відправив 15 залізничних вагонів з ліками та подарував 12 реанімобілів для лікарень Києва (KYIV CITY COUNCIL, 2022a). Рига надіслала 11 міських автобусів та гуманітарну допомогу, таку як продукти харчування, медикаменти та одяг (Київська міська рада, 2022). В обох випадках керівники муніципалітетів чітко зазначили про зв'язки між містами-побратимами.

Окрім постачання гуманітарної допомоги, партнерство Києва використовувалося для брендингу та планування. На-

приклад, угода з Брюсселем була підписана в рамках Київського інвестиційного форуму, що був пов'язаний з проектами реконструкції Києва (зелені технології, медичні заклади тощо) з європейськими міськими мережами (Київська міська рада, 2023). Загалом, Київ використовував зв'язки з містами-побратимами для отримання підтримки, матеріальної допомоги та місця за столом міжнародних переговорів щодо відновлення. Ці можливості вказують на те, що модель міст-побратимів для Києва тепер є каналом для конкретних проектів відновлення, а не лише інструментом діалогу.

Львів

Львів також перетворив побратимство на практичний механізм допомоги. Ще до вторгнення Львів налагодив широкі контакти з Європою, але з 2022 року він поглибив і урізноманітнив їх та став гуманітарним хабом України. Наприклад, у 2024 році міська влада Осло надала кошти та обладнання для кардіологічного та реабілітаційного відділень Львівської дитячої лікарні імені Святого Миколая. Ці цільові внески були спрямовані на задоволення нагальних потреб (пожежна безпека та добробут дітей) в умовах війни (Europe's Cities Continue Strong Support for Ukraine – Eurocities, 2024).

На дипломатичному фронті Львів офіційно уклав нові партнерські угоди, спрямовані на обмін досвідом у сфері відновлення. Львів також став ініціатором створення нових мереж: наприкінці 2024 року він запустив для відновлення після поранень, надання допомоги з житлом, психологічну мережу UNBROKEN. В 2025 році мер Львова Садовий підписав Лист про наміри з Гаосюном (Тайвань) про приєднання до цієї ініціативи (Kaohsiung Joins Global Initiative to Help Ukrainian Cities, 2024). Цей лист про наміри наголошує на взаємній допомозі та відновленні медичних і реабілітаційних закладів, а Гаосюн зобов'язується підтримувати проекти Львова в галузі охорони здоров'я та психічного здоров'я.

Таким чином, дипломатія міст-побратимів Львова охоплює як традиційну допомогу, так і перспективне планування. Водночас мережа міст-побратимів Львова зараз чітко орієнтована на післявоєнний розвиток: ініціатива UNBROKEN та проекти з питань клімату/інфраструктури (часто у партнерстві з містами ЄС) є невід'ємною частиною його відносин. Загалом, Львів переорієнтував свої глобальні зв'язки, щоб мобілізувати гуманітарні ресурси, обмінюватися досвідом та закріпити свою стратегію відновлення з міжнародними партнерами.

Висновки

Повномасштабне вторгнення Росії в Україні стало каталізатором трансформації інституту побратимства міст. Те, що раніше було здебільшого церемоніальним, з необхідності перетворилося на оперативний механізм виживання та розбудови майбутнього. Низка міст України демонструють, що міська дипломатія може мобілізувати транскордонну солідарність у спільному розвитку. Як показують вищевказані приклади, відносини між містами-побратимами тепер переплітаються з каналами надання допомоги, програмами донорів та стратегічним міським плануванням.

У перспективі, ймовірно, що ця гібридна модель збережеться і після закінчення війни. Українська влада та міжнародні донори рухаються в напрямку інтеграції міських партнерств у формальні рамки відновлення. Багатосторонні організації також можуть підтримати програми між містами в рамках відновлення України. Таким чином, концепція побратимства може перетворитися на інституційну мережу міст-побратимів для відновлення.

Підсумовуючи, можна сказати, що інститут міст-побратимів в Україні переходить від м'якої сили до чітких дій та інструментів розвитку. Переорієнтуючи ці партнерства на

цїлі сталого розвитку та планування відновлення, українські міста є першопроходцями моделі стратегічної міської дипломатії.

Список використаних джерел

- Баранівська, Т. (2022). *Маямі і Ірпінь офіційно стали містами-побратимами*. Суспільне Київ. <https://suspilne.media/kyiv/316974-irpin-ta-maami-oficijno-stali-mistami-pobratimami-markusin/>.
- Київська міська рада. (2022). *Віталій Кличко зустрівся з делегацією мерії Ризу...* https://kyivcity.gov.ua/news/vitaliy_klichko_zustrivsyia_z_delegatsiyeyu_merii_rizu...
- Київська міська рада. (2023). *Віталій Кличко: Київ та Брюссель стали містами-побратимами*. https://kyivcity.gov.ua/news/vitaliy_klichko_kiv_ta_bryussel_stali_mistami-pobratimami_foto/.
- Київська міська рада. (2025). *Міста-побратими, з якими Києвом підписані документи...* https://kyivcity.gov.ua/kyiv_ta_miska_vlada/pro_kyiv/mista-pobratimi_z_yakimi_kiyevom_pidpisani_dokumenti_pro_poridnennya_druzhbu_spirobitnitstvo_partnerstvo/.
- Australian Federation of Ukrainian Organizations, CYOA. (2023). *City of Melbourne terminates sister-city relationship with St Petersburg in support of Ukraine*. <https://afuo.org.au/city-of-melbourne-terminates-sister-city-relationship-with-st-petersburg-in-support-of-ukraine/>.
- Europe's cities continue strong support for Ukraine. (2024, October 21). Eurocities. <https://eurocities.eu/latest/europes-cities-continue-strong-support-for-ukraine/>.
- Johnson, M. (2022, March 22). *Coventry Council decides to pause twinning links with Volgograd*. Coventry Live. <https://www.coventry-telegraph.net/news/coventry-news/coventry-council-decide-pauses-twinning-23471343>.

- Kaohsiung joins global initiative to help Ukrainian cities. (2024, December 31). Taiwan News. <https://taiwannews.com.tw/en/news/6004515>.
- KYIV CITY COUNCIL. (2022a, April 7). Віталій Кличко: До Києва прибули перших 7 із 12 реанімобілів... <https://kmr.gov.ua/uk/content/vitaliy-klychko-do-kyueva-prybuly-pershyh-7-iz-12-reanimobiliv-podarovanyh-ukrayinskiy>.
- KYIV CITY COUNCIL. (2022b, April 24). Віталій Кличко: Київ та Гамбург підписали угоду про стратегічне партнерство... <https://kmr.gov.ua/uk/content/vitaliy-klychko-kyuiv-ta-gamburg-pidpysaly-ugodu-pro-strategichne-partnerstvo-ta-domovylysy>.
- SUN4Ukraine. (2024, June 7). Eurocities. <https://eurocities.eu/projects/sun4ukraine/>
- Ukraine, U. S. Mission. (2025, March 30). U.S.-UA Sisters Cities Program (Application deadline: July 28, 2025). U.S. Embassy in Ukraine. <https://ua.usembassy.gov/u-s-ua-sisters-cities-program-application-deadline-july-28-2025/>.
- Ukraine's diaspora is a vital part of its civilian resistance. (2025, May 14). *Internationale Politik Quarterly*. <https://ip-quarterly.com/en/ukraines-diaspora-vital-part-its-civilian-resistance>.